

ANNUS
APOSTOLICUS

CONTINENS CONCIONES

I. TOTO ADVENTU — II. TEMPORIS QUADRAGESIMAE
III. OMNIBUS ET SINGULIS TOTIUS ANNI DIEBUS DOMINIIS
IV. DE SANCTIS

PRÆDICABILES
STILO PERSPICUO ELABORATAS

CLARAQUE METHODO CONCINNATAS

AUCTORE R. P.

Fr. ZACHARIA LASELVE

*Sacrae Theologiae Lector, necnon Provinciae Recollectorum
Sanctissimi Sacramenti seu Tolosanae abbas.*

EDITIO REVERSA ET ADNOTATA A P. A. SARACENO PRESB. CONGR. OR. TAURIN.

Volumen VI.

Pars I. Concionum de Sanctis.

AUGUSTE TAURINORUM
EX OFFICINA LIBRARIA ECCLESIASTICA
Eq. LAURENTII ROMANO EDITORIS

M. DCCC. LXXXI.

CONCIONES DE SANCTIS

DE SANCTO ANDREA

CONCIO PRIMA.

Mihi autem absit gloriari nisi in cruce (ad Galat. 2, 19).

Christus Dominus mirabili et divina sapientiæ suæ face illustratus, crucem tanti fecit, ut eam semel assumptam constantissime retinuerit, vel ipsa matre aliis relicta; *matrem dedit, crucem vero reservavit* (S. Ambr.). Sanctissimus hic mundi Redemptor, qui toto vitæ suæ tempore erga omnes se liberalem exhibuerat, in cruce pendens et moriens, pretiosiora et specialiora *dedit dona hominibus*; tunc enim S. Ioanni matrem, paradisum latroni, inimicis veniam, gratiam peccatoribus, cunctisque hominibus pretiosissimi sui sanguinis virtutem et efficaciam quam libentissime et liberalissime dedit; tantummodo *suam sibi crucem reservavit*. O quam pretiosa, quam amabilis, quam optabilis crux, quam sapientia æterna præeligit, prædiligat, sibi que tanto affectu, tantaque solitudine reservat! ejus tamen B. Andream participem et hæredem instituere voluit. Nec donum illud, quod exhorrescunt Judei, Gentiles contemunt et plerique fugiunt, sanctus ille Apostolus recusavit; quin e contra gratissimo illud percepit animo; crucem dilexit, crucem exquisivit et in cruce gloriam suam constituit: *mihi autem absit gloriari nisi in cruce*. Contemplemur nunc pretiosum hunc thesaurum in corde sanctissimi illius Apostoli; perpendamus varios et mira-

Juribus servatis.

biles motus, quibus vere apostolicum S. Andreae cor fuit erga crucem concitatum. *Aee.*

Sancti in caelo circa objectum beatificum triplici motu cientur, motu scilicet desiderii, gaudii et amoris; ut enim sacri docent codices, sancti in caelo desiderant, gaudent et amant; ipsi desiderant continuationem contemplationis et visionis Dei, a quo beantur: *in quem desiderant angeli prospicere* (1 Pet. 1, 6). Ipsi etiam gaudent de gloria aeterna, cujus sunt possessores, *laetitia sempiterna super caput eorum* (Isai. 35, 10). Ipsi tandem amant Deum quem amaverant, dum in hoc saeculo viverent; charitas enim, quam habuerant in terris, perseverat in caelis: *charitas nunquam excidit* (1 Cor. 13, 8). Ecce varios motus, quibus Beati in caelo degentes, erga objectum beatificum feruntur; quod vero mirum et portentosum est, iisdem pene motibus erga crucem cor B. Andreae agitabatur; eam enim ardentem desideravit, eam hilariter contemplatus est, eamque magno cum amore est amplexatus. Homines, qui mundi et carnis serviunt voluptatibus, cruce et tribulationes fugiunt, timent et oderunt: ast cor B. Andreae aliis et totaliter oppositis agitabatur motibus: triplex namque in ejus corde erga crucem fuit motus; *primus* fuit motus desiderii; *secundus* fuit motus gaudii; *tertius* fuit motus amoris. Triplex ille motus totam hujus concionis materiam subministrabit.

I PARS.

In corde B. Andreae fuit motus desiderii erga crucem.

Christus Dominus non solum pro nobis vigilare, jejunare, concionari et peregrinari voluit, verum et dira pati, crucisque mortem pro nostra salute subire desideravit. Propriam mortem, veluti sacrum baptismum, quo sauciata et originali labe foedata protoparentis nostri familia salvari et mundari debebat, ipse contemplabatur; eoque intuitu talem baptismum, seu crucis mortem summopere optabat: *Baptismo habeo baptisari et*

quomodo coarctor usque dum perficiatur? (Luc. 12, 50). Beatus autem Andreas eodem arsit desiderio, fuitque in ejus corde ardens motus desiderii erga crucem; illam ambit, illam concupivit, ad eam hianter attendit, eique alligari tanto affectu peroptavit, ut illam non leviter et transeunter optatam, imo ardentem et diu desideratam vocaverit: *O bona crux diu desiderata!* Sanctissimus propheta Daniel vocatur *vir desideriorum*; similiter S. Andreas, qui interpretatur *virilis*, fuit *vir desideriorum*, non inanium quidem aut malorum, quia ipse nec vana, nec mala concupivit; fuit *vir desideriorum* bonorum; ipse siquidem desideravit custodire justificationes Domini, desideravit Deum laudari, ejusque gloriam in toto terrarum orbe praedicari; desideravit etiam ardentem sitiit peccatorum conversionem et omnium salutem; ardentius autem, quo astuabat anima ejus, desiderium ad crucem dirigebatur, cui alligari toto cordis affectu desiderabat; unde B. Bernardus sanctissimum hunc athletam cruci affixum representans, ait, quod Deus ei tribuerit quod vehementer optaverat: *desiderium animae ejus tribuit ei Dominus* (serm. 1 de S. Andr.). Non tribuit ei Deus bona temporalia et voluptates saeculi, a quibus abhorrebat; dedit crucem, quam ardentissime optaverat: *O bona crux diu desiderata!* Fieri solet jucundus quidam ludus, qui vocatur *ludus desideriorum*, in quo aliqui simul congregati, recreationis gratia, sua propalant desideria et quisque suo ordine declarat, quid potissimum in hoc mundo optare posset; unus ait, quod vellet esse summus pontifex; alius, quod totius orbis imperator esse cuperet; hic, quod montem aureum possidere optaret; iste, quod tot desideraret habere nummos, quot stellae sunt in caelo, quot folia in arboribus et arenae grana in littore maris; his autem et similibus modis quisque suum patefacit desiderium: unde, si intima cordis eorum intueri fas esset, videremus, quod ludendo quilibet arcanum cordis sui desiderium sincere propalavit. O beate Andrea! dicito, quaeso, quia tua afficiatur anima desiderio? Pande tuos affectus, cordis tui desiderium propala. An forte montes aureos, bonorum temporalium thesauros, vel supremas mundi dignitates desideras? Apage; talia enim non

cupit, qui terrena cuncta contemnit; talia non desiderat ille crucis discipulus; ipsa crux, cui alligari summopere optat, unicum est desiderium animæ ejus: *o bona crux diu desiderata!* Multi cum Christo esse cupiunt, quando ab eo gratias, favores et consolationes percipiunt; verum tempore tribulationis ab eo descendunt, ipsumque derelinquunt. Quando Apostoli in monte Thabor Christum luce supercoelesti et gloria divina coruscantem apprehenderunt, cum illo permanere optabant, et ideo tabernacula ibi fieri petebant: *Domine, bonum est nos hic esse: si ots, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum et Eliæ unum* (Matt. 17, 4); quum tempus passionis advenit, cum Christus crucifigi voluit, *eo relicto fugerunt omnes* (Mat. 26). O Petre! ut quid derelinquis magistrum tuum, benefactorem tuum, Dominum et Deum tuum, a quo tot et tanta beneficia recepisti? Cum ipso ascendisti in montem Thabor, cur et cum ipso etiam in Calvaria montem, et in crucis patibulum non ascendis? Ascendisset quidem Petrus, ascendissent et omnes apostoli, si non laborassent communi infirmitate hominum, qui cum Christo libenter manere volunt in monte Thabor, seu tempore consolationis, et a Christo se elongant in monte Calvaria, seu tempore tribulationis. Ast beatus Andreas non tam cum Christo gloria cœlesti superfuso et luce ineffabili circumfuso, quam cum Christo cruci affixo jungi desideravit; optavit particeps fieri passionum ejus et ad instar illius, crucis stipiti alligari concupivit; Andreas, ut ait. D. Bernardus, *desiderabat dissolvi et esse cum Christo*. Jamvero ubi S. ille apostolus cum Christo esse volebat! Forte in monte Thabor, ubi *resplenduit facies ejus sicut sol?* Nequaquam: *desiderabat dissolvi et esse cum Christo, sed in cruce*, inquit S. Bernardus; unde non Christum sine cruce, imo crucem cum Christo desideravit. Demirarum pereximium D. Pauli erga Christum amorem, quo exardescens, propriam animam a corpore dissolvi peroptabat, ut cum Christo esse posset: *cupio dissolvi et esse cum Christo*; quo autem in loco ille gentium apostolus cum Christo esse appetebat? In paradiso, ubi Christus sanctos omnes beatificat, eosque gloria et

consolatione infinita replet, cum Christo esse cupiebat in loco beatitudinis æternæ; *cupio dissolvi et esse cum Christo*. At longe mirabilior videtur S. Andreae amor, qui dissolvi optavit, ut esset cum Christo cruci affixo: *desiderabat dissolvi et esse cum Christo, sed in cruce*; unde simul optavit Christum et crucem ejus, eodemque motu Christo adhærere et cruci affigi concupivit. Certissime constat, quoniam *per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei* (Act. 14). Antiquitus crux inspiciebatur solummodo, ut supplicium reorum; nunc vero, ut ait S. Basilius Seleuciensis, *via ad salutem, passio et crux*, et ut loquitur S. Bernardus, *crux est via vitæ, via gloria, via civitatis habitaculi, via regni* (serm. in Dom. Palm.). Hæc tamen est differentia inter pueros rationis expertes et adultos rationis usu pollentes, quod pueri absque ullis propriis meritis et passionibus, per solam crucis Christi virtutem, seu per merita passionum ejus, gloriam æternam consequuntur; adulti vero cruci Christi suam adjungere debent, et cum ipso pati tenentur, ut æternam beatitudinem assequi valeant; unde Christus Dominus sententiose profert, quod si quis cum ipso regnare velit in cœlo, ipsumque sequi optet in gloria, crucem suam tollere, crucisque dolores perferre debeat: *qui vult venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam et sequatur me* (Luc. 9, 23). Ah, cœcitatem et vesaniam hominum, quorum ne unus quidem reperitur, qui cum Christo regnare velit in patibulo; omnes beatitudinem volunt assequi, et pauci volunt crucem amplecti; omnes æternam beatitudinem adipisci cupiunt, pauci jejuna, injurias condonare, jugum legis Dei portare, et crucem suam tollere volunt. Non sic B. Andreas, qui quidem voluit intrare in regnum cœlorum, verum per viam crucis; Andreas, ut ait S. Bernardus, *desiderabat regnum intrare, sed per patibulum*. Unde simul paradikum et crucem desideravit; paradikum, tamquam finem ultimum et crucem, tamquam medium ad hunc finem obtinendum; sub hoc respectu crucem summo affectu concupivit, ambivit et solcite quæsit, dicens: *O bona crux, diu desiderata, sollicitè amata, sine intermissione quæsitâ!* Ecce primum cordis B. Andreae motum;

crucem desideravit, quam plerique fugiunt. Inter homines, inquit S. Augustinus, *alius desiderat aurum, alius desiderat argentum, alius desiderat possessiones, alius desiderat hereditates, alius amplam pecuniam, alius multa pecora, alius domum magnam, alius uxorem, alius honores, alius filios* (in Ps. 26); ardent omnes desiderio, et sæpe desiderio rerum illicitarum, et a Deo prohibitarum; imo et quæ sunt illicita ardentius appetunt: *quidquid non licet, magis desideratur*. O cæci et insani homines! *ut quid diligitis vanitatem et queritis mendacium?* ut quid vana et illicita concupiscitis et quæritis? Si diligitis, diligite quod diligere oportet; si quæritis, quærite quod quærere convenit; et si desideratis, desiderate quod desiderare licitum, bonum et sanctum est; cum B. Andrea cruci alligari et crucem portare concupiscite. Habete cum illo erga crucem motum desiderii et motum gaudii.

II PARS.

In corde B. Andreae fuit motus gaudii erga crucem.

Desiderium ex D. Augustino (in Ps. 118), est *rerum absentium concupiscentia*; gaudium vero ex D. Chrysostomo (hom. 1 de verb. Is.), est *rerum jucundarum fruitio*; duplici autem illo motu, desiderii scilicet et gaudii, concitatum fuit cor B. Andreae; crucem non solum concupivit absentem, de ipsa etiam præsentem gavisus est; ipsam videns præ gaudio exultavit et tripudiavit: *inaudito a sæculis gaudio tripudiabat, cum paratum sibi eminus patibulum conspexisset* (S. Bern., ser. in vig. S. And.). Stricte prohibetur carnificibus, ne damnatis ad mortem sui ostendant instrumenta supplicii, quia talium instrumentorum idea nimium eis timorem incuteret; et forte mortem ante executionem sententiæ a iudicibus latæ eis causaret. At B. Andreas, sui gaudens conspexit instrumentum supplicii: videns enim paratum sibi crucem, *nequaquam, ut exigere videtur mortalis infirmitas, facies ejus expalluit;*

nequaquam sanguis ejus gelatus est; non steteret comæ, aut vox faucibus hæsit; non contremuit corpus, nec mens turbata est; non recessit etiam, ut assolet, intellectus (S. Bern., ser. 2 de S. And.), nec ejus mors sententiæ ab Ægea contra ipsum latæ executionem præcurrit; quin e contra strenue ille Christi athleta crucem securus et gaudens aspexit, et in illius aspectu, præ nimio quo agitabatur gaudio tripudiavit: *inaudito a sæculis gaudio tripudiabat, cum paratum sibi eminus patibulum conspexisset*. Christus Dominus, a quo omnium Sanctorum gaudium manat, in horto Gethsemani tristis factus est usque ad mortem; unde Pater æternus ad eum misit angelum consolatorem: *apparuit autem illi angelus de cælo confortans eum* (Luc. 22, 43). Quis est hic, qui tristatur et cujus tristitia consolatione angelica lenitur? is plane est, cui nascituro clausus patuit Virginis uterus; cujus nutu in vinum aqua mutata est; cujus tactu lepra fugata; sub cujus plantis mare solidum stetit et ad cujus vocem mortui surrexerunt: hic est, qui portat et omnia verbo virtutis suæ, per quem facta sunt omnia et per quem universa subsistunt: hic tandem est, qui confortat et consolatur non solum angelum confortantem, verum et omnem penitus creaturam rationalem. Ecce, quæso, tristatur supremus ille consolator? Tristatur quidem, quia omnia passionis instrumenta, omnesque, quos passurus erat, dolores ipsi representantur: *sciens omnia, quæ ventura erant super eum*. Heu! si Christus ad simplicem crucis ideam tristatur, quid fiet de B. Andrea? Anne gaudere poterit ille discipulus, ubi tristatur Dominus et magister ejus? gaudet utique et vehementer exultat; unde in memoriam vehementis gaudii, quod ad patibuli præsentiam prætulit magnus ille apostolus, hortatur nos D. Bernardus, ut cum illo gaudeamus et exultemus: *quomodo, inquit, non exultemus in memoria triumphi ejus, quem in ipsa sui præsentia supplicii, tam vehementer novimus exultasse?* (serm. in vig.) Exultat quidem et tripudiavit Andreas ad sibi parati præsentiam patibuli; quid ergo fieri potuit, quod ad crucis præsentiam tristaretur Christus et lætaretur Andreas? unde tanta diversitas inter magistrum et discipulum, inter

Christum et Andream? unde est, quod tristetur Christus ubi lætatur apostolus? Tristatur Christus ad præsentiam supplicii, non ex infirmitate et conditionis necessitate, at suæ beneplacito voluntatis; tristatur, quia tristitia sua, suisque doloribus infirmitates et iniquitates nostras sanare voluit. Gaudet autem Andreas per Christum, qui extitit angelus confortans eum et qui gaudium cor ejus replevit: unde, inquit S. Bernardus, *in hoc infirmo nova hæc exultatio et lætitia hactenus inaudita? absit, ut a seipso tantam ei credamus inesse virtutem; donum perfectum est descendens a Patre luminum, ab eo utique, qui facit mirabilia magna solus* (serm. 2 de eod.). Dicitur etiam potest, quod gaudet S. Andreas per Christum, quia Christus ab ejus cruce amaritudinem abstulerat, eique mirabilem dederat suavitatem: *cruci suavitatem dedit, cum dedit et igni*. Tantum Christus igni, quo S. ardebat Laurentius, contulerat suavitatem, ut insignis ille Levita in medio ignis decumbens irideret carnifices, judicem subsannaret et jam paradisi gaudiis frui arbi-traretur; Christus similiter tantam cruci S. Andreae ingessit dulcedinem, tantaque eam suavitate affecit, ut sanctus hic Apostolus ad crucis sibi paratæ præsentiam exultaverit et tripudiarit: *tripudiabat, cum paratum sibi eminus patibulum conspexisset*. Cum Andreas ad paratam sibi crucem pergeret, eam compellens, sic allocutus est: *securus et gaudens venio ad te*. Quale erat illud gaudium, quo impulsus S. Andrea, ad paratum sibi patibulum currebat? Gaudium illud erat maximum et ita præcellens, ut teste Bernardo, præ magnitudine illius, Andreas quasi mente captus videretur, et seipsum non caperet: *securus, inquiebat, et gaudens venio ad te, ut, et tu exultans suscipias me*. O Andrea! attende ad verba quæ profers, an ignoras, quod crux, insensibile lignum, omnis penitus lætitiæ est incapax? An te lætet, quod lignum illud tecum exultare nequit? Quomodo exultaret et tripudiarit inanimatum illud patibulum, cui omnis sive gaudii sive mœroris motus repugnat? exultare quidem non valet; cur ergo, o Andrea, illud ad exultationes in vitas? *ut et tu exultans suscipias me*. Respondet Bernardus, quod S. Andreas non se capiebat,

cum talia proferebat: *videtis, quod non se capit præ magnitudine gaudii: dicens, ut et tu exultans suscipias me*. O præcellens Andreae gaudium, quod tantum est, ut præ nimia jubilatione et lætitia, sanctus ille apostolus suis non attendat verbis, nec seipsum capiat: *videtis, quod præ magnitudine gaudii non se capit*. Debet religiosus, juxta S. Bernardi doctrinam, ire ad mensam, tamquam ad crucem; D. Andreas, sancto e contrario motu compulsus, ad crucem velut ad mensam opiparam et cibis exquisitis confertam, imo velut ad mensam eucharisticam et cœlestem se conferebat; cor enim ejus ad crucem properantis spirituali abundabat gaudio et intellectus ejus tanta lætitia præoccupatur, ut quasi alter Petrus in monte Thabor, *nesciens, quid diceret*, ipsam crucem ad exultandum invitaret. *Videtis, quod præ magnitudine gaudii non se capit*. En secundum cordis S. Andreae motum erga crucem, motum quidem gaudii ineffabilis et exultationis insolite. Heu! quam graviter falluntur, qui nullum in adversitatibus et tribulationibus gaudium inveniri posse arbitrantur! ut enim loquitur S. Bernardus, *lignum crucis fructificat jucunditatem, oleum lætitiæ stillat*; non omnibus quidem, solum iis qui Dei amore ardent et divino spiritu aguntur; aliis vero, quorum infirmitas a Dei spiritu non adjuvatur, omnia dura, omnia aspera, omniaque videntur importabilia; iis *molestus est omnis penitentiæ labor, corporis afflictio gravis, abstinentia onerosa* (S. Bern., ser. 2 de S.). Quapropter supplices a Deo petite spiritum penitentiæ et mortificationis, quo dulcorantur omnia. Spiritus Dei est *super mel dulcis*; hoc spiritu amara quævis molliuntur et dulcia fiunt; hoc spiritu temperatur et dulcescit ipsa crucis et mortis amaritudo; unde hoc spiritu succensi in mediis supplicii, gaudebant et exultabant Sancti: *exultantes in pressuris*; summo ergo affectu, summaque humilitate hunc a Deo spiritum postulate, ut eo succensi in mediis tribulationibus gaudere et exultare valeatis cum D. Andrea, in cujus corde fuit motus gaudii, et motus amoris erga crucem.

III PARS.

In corde S. Andreae fuit motus amoris erga crucem.

Triplicem gradum bajulatorum crucis considerat D. Bernardus, incipientium scilicet, proficientium et perfectorum; incipientes ducuntur timore, proficientes spe trahuntur, perfecti charitate moventur: qui timore ducuntur, inquit Bernardus, crucem Christi portant patienter: *qui initiatur a timore, crucem Christi portat patienter*; qui autem spe trahuntur, crucem libenter amplectuntur: *qui proficit in spe, portat libenter*; qui tandem perfecto moventur amore, cruci ardentem adhærent; *qui vero consummatur in charitate, amplectitur jam ardentem* (serm. de S. And.). Andreas autem, non solum crucem portavit patienter et libenter, verum et eam ardentissime dilexit; nullus unquam proci suam ardentius adamavit amasiam, quam Andreas sibi paratam amavit crucem; pectus ejus erat quasi ignita fornax, ex qua non nisi flammanctia et ardentissimum ejus amorem erga crucem manifestantia prodibant verba; jam summo affectu dicebat: *o crux amabilis, o crux desiderabilis*; mox clamabat affectione magis, quam voce: *salve crux pretiosa, quæ decorem et pulchritudinem de membris Domini accepisti*. Interdum crucem salutabat, dicens: *salve crux, quæ in corpore Christi dedicata es, et ex membris ejus tanquam margaritis ornata*. Nonnunquam etiam a circumstantibus audiebatur clamans: «o bona crux, quæ decorem ex membris Domini suscepisti, diu desiderata, sollicite amata, sine intermissione quesita, et aliquando cupienti animo præparata, accipe me ab hominibus, et redde me magistro meo». Hæc et innumera alia ignita quæ proferebat verba, quo ardore crucem diligeret, testabantur; unde sanctissimi hujus apostoli amorem erga crucem demirans Bernardus, ait, quod omnia ejus verba ab ardenti et ignito amore prodibant: *fratres, ignis vibrans est, non lingua loquens: et si lingua certe ignea est. Car-*

bones sunt ignis illius, quem de excelso Christus miserat in ossibus ejus. Miramini ardentem hunc S. Andreae amorem erga crucem. Amor verus difficilia et ardua quævis, ut levia et facilia apprehendit; amanti nihil grave, nihil difficile apparet; ut enim, ait S. Petrus Chrysologus, *nihil durum, nihil amarum, nihil grave, nihil lethale computat amor verus* (Ser. 40). Talis autem fuit B. Andreae amor erga crucem, nihil in ea amarum, nihil grave, nihil asperum suspicabatur; omnia ei dulcia, suavia, jucunda et optabilia in cruce apparebant; unde ei blandiebatur, ei applaudebat, eam laudabat, eamque suavem, desiderabilem, nec non amabilem prædicabat: et hac in parte magnus ille apostolus S. Petrus fratrem suum superasse videtur; de his enim duobus fratribus loquens Petrus Damian., ait, quod crucis supplicium ambo passi sunt, et quod, qui ejusdem patris filii extitere in terra, sunt in cælo filii ejusdem matris, scilicet crucis: *qui hic sunt filii Joannis, illic sunt filii crucis* (Serm. de S. Andr.). Videtur tamen, quod Andreas in amore crucis Petrus superavit; verum est, quod Petrus patienter et constanter crucis supplicium pertulit, alia amoris sui erga crucem testimonia minime protulit; Andreas vero crucem voluntarie et hilariter adivit, illam reverenter salutavit, in ejus laudes prorupit, variis eam blanditiis demulsit, aliaque multa amoris sui erga crucem indicia dedit: *ubi*, inquit S. Bernardus, *Andreas paratum sibi lignum intuitus est, ex hoc jam plane totus ignescens applaudebat et blandiebatur illi amore suæ, officiosissime salutabat, devotissime suspiciebat, magnifice attollebat eam, et in ipsius præconio gloriabatur* (Serm. in vig.). O ingentia amoris S. Andreae erga crucem testimonia! hæc enim verba, ut ait idem Bernardus, *ab interiori incendio emicant*, seu ab interiori et ardentissimo amoris igne, quo astuabat. Totus ille, qui vulgo appellatur amor, tantæ levitatis et inconstantie est, ut ne amoris quidem nomine dignus videatur; verus enim amor non levis et volatilis, sed firmus et constans esse debet; sic enim, ait S. Ambrosius: *amor verus constantia probatur*; addit Seneca, quod amor verus ita constans esse debet, ut nunquam desinat: *amare sic incipe, tam-*

quam non liceat desinere. Talis autem extitit S. Andreae amor erga crucem; non enim ad tempus et per intervalla, semper absque ulla intermissione eam adamavit; amore ita constanti crucem dilexit, ut eam semper amaverit: *amator, inquit, tuus semper fui.* Subdit Bernardus, solum Andream vere dicere potuisse, quod crucem semper amaverit: *solus etenim est, qui dicere possit, quia amator tuus semper fui.* O egregium et constantem crucis amatorem! cui alius similis, Christo excepto, inveniri nequiret. De Christo Salvatore sacrum narrat Evangelium, quod, cum cruci affixus esset, astantes Judæi eum ad descendendum de cruce invitarent: *descendat nunc de cruce;* descendisset quidem Christus, si voluisset; tanto crucem prosequeretur amore, ut ab ea descendere renuerit, et in ea pro hominum salute mori voluerit. Simili erga crucem arsit amore S. Andreas apostolus; populum enim, ipsum e cruce eripere volentem, rogavit enixe, ut eum inter amatæ suæ brachia mori sinerent, nec perinde stetit populus; verum clamore importuno Ægeam proconsulem compulsi, ut innocentem Andream de cruce deponi juberet: annuit Ægeas, jussitque sanctum hunc apostolum de cruce tolli; at ipse a cruce, quam ardentem amabat, separari nolens, Deum instanter rogavit, ne ipsum a cruce solvi sineret: *tu me Christe suscipe, neque famulum tuum propter te in cruce pendentem solvi permittit.* O ardentissimum et constantissimum erga crucem sanctissimi hujus apostoli amorem! Hic enim non solum crucem absentem summo affectu desideravit, non solum ad illius præsentiam lætabundus exultavit, eam etiam ardentissime adamavit. Hi sunt sacri et mirabiles cordis S. Andreae motus erga crucem, quibus quidem motibus quisque cieri deberet. O utinam cum sanctissimo illo apostolo crucem optarent omnes! utinam crucem suam cuncti cum gaudio tollerent! utinam omnes cum Andrea crucem diligerent, eamque summo affectu amplecterentur! neque enim Andream crucis amatorem digno prosequitur obsequio, qui crucis amore cum ipso non aestuat: *merito crucis amatorem venerantur, qui sunt servi crucis.* O christiane! vis Andreae placere? vis illi de-

bitum et gratum cultum exhibere? crucem dilige, crucem cum illo amplectere. Crucem non amat, qui carnis et mundi voluptatibus indulget; e contra crucem amat, qui austeram et crucifixam sectatur vitam: *si crucem amarent, vitam crucifixam agerent.* O christiane, ita crucem diligas, ut vitæ poenitentis et austeræ insistas. Scimus Deum a quolibet fidei non exigere, quod crucem tam duram, tamque acerbam ac S. Andreas, portare pertentet; vult tamen, quod quilibet sit fidelis crucis amator, et quod Andream crucis amatorem saltem in aliquo imitetur; vult Deus, ut ait sanctus Bernardus, quod *inveniamur vel in exiguo communicantes passioni ejus.* Crucem Andreas bonam vocabat: *o bona crux!* Heu si sciremus, quam bona, quam utilis, quam pretiosa sit crux, nullus quidem pro Christo pati refugeret; potius omnes crucem et quascumque tribulationes portare ambirent. Mementote, et passim recogitate, quod bonum et utilissimum est pro Christo pati; cruces nostræ bonæ sunt: *o bona crux!* Leves, transitoria, momentanea sunt omnes tribulationes, quibus vexamur; transeunt quævis adversitates, quibus concutimur; hæc vero transitoria, volatiles et momentanea cruce, bonæ et optima sunt, quia immensam, stabilem et perpetuam pariunt beatitudinem: *momentaneum et leve tribulationis nostræ, æternum gloriæ pondus operatur in nobis* (2 Cor. 4, 17). O christiane! unicum da momentum Deo, unico momento pro illius gloria crucem porta et æterna ab ipso gloria in cælo præmiaberis. Amen.

CONCIO SECUNDA.

Christo confixus sum cruci (Ad Gal. 2, 19).

Primi et antiquioris Christi discipuli, primique legis novæ christiani solemnitas hodie celebratur; quam si pia sollicitudine perscrutemur et si sanctissimi hujus viri, cujus festum diem colimus, gesta sæculo percontemur, multa haud dubie inve-

niemus, quæ omnium fidelium animas supra modum ædificare valeant. Andreas siquidem in ipso suæ conversionis exordio, Christo vocanti humiliter paruit, terrena cuncta despexit, seque totum Deo consecravit. In vitæ suæ progressu, seu cum apostolico functus est munere, magna patientiæ, humilitatis, mortificationis, zeli salutis animarum, aliarumque virtutum exempla edidit. Demum in vitæ termino crucem, tamquam in præminentissimum gloriæ suæ theatrum ascendit, in ea gloriam suam collocavit, eique, ad instar Christi, alligari concepit: *Christo conflatus sum cruci*. Andream piscantem, retia reficientem, omnia relinquentem, Christo obtemperantem vel varias orbis terrarum provincias peragrante spectare, mei nunc non est propositi: eum solummodo supra crucem, in qua passus et mortuus est, contemplari intendo. *Ave*.

Cruz Christo fuit cathedra, altare et thronus. Cruz ei fuit cathedra, in qua verbis et exemplis humilitatem, patientiam benignitatem, charitatem, aliasque virtutes prædicavit: *cruz Christi morientis fuit cathedra magistri docentis* (Aug. tra. 119 in Jo.). Cruz ei etiam fuit altare, in quo pro hominum redemptione se voluntarie Patri æterno in holocaustum obtulit: *Oblatus est, quia ipse voluit* (Isa. 53, 7). Cruz tandem Christo thronus gloriæ extitit, quia per tormenta, quæ passus est, a Patre æterno exaltari et glorificari meruit: *factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod et Deus exaltavit illum* (ad Philip. 2). Christus in hunc mundum venerat, ut Doctoris, sacerdotis et regis fungeretur officio; cruz autem fuit cathedra hujus Doctoris, altare hujus sacerdotis, thronus illius principis. A Christo nunc ad Andream transeo, a magistro ad discipulum propero, et dico, quod Andree, sicut et Christo, cruz fuit cathedra, altare et thronus. Cruz fuit cathedra, in qua populus docuit: altare, in quo se Deo in sacrificium obtulit; thronus, in quo maxime exaltatus et sublimatus fuit. Cruz igitur sancto Andree fuit 1. cathedra sui apostolatus; 2. altare sui sacrificii; 3. thronus suæ gloriæ.

I PARS.

Cruz S. Andree fuit cathedra sui apostolatus.

Præcipuum apostolorum officium fuit prædicatio verbi Dei: *euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creature* (Marc. 16). Sanctissimo quidem huic muneri omnes summo studio incubere apostoli et præcipue S. Andreas, qui, ut refert sanctus Vincentius Ferrerius, post acceptam a Deo missionem, *Jerosolinam, Galilæam, Samaritanam, Achajam*, aliasque nonnullas regiones ferventibus suis prædicationibus illustravit; ac tandem in crucem ascendit, tamquam in eminentissimam sui apostolatus cathedram, in qua gravi cum labore, ardenti cum spiritus fervore, magna animi constantia, magnoque cum animarum fructu populus prædicavit. In prædicationis exercitio multus labor, pluresque difficultates occurrere solent: *pascere oves pabulo prædicationis, sicut est officium magnæ dignitatis et pietatis, sic grandis in eo difficultas invenitur* (Jo. Gerson). Heu! si cunctis concionatoribus grave fit muneris sui exercitium, quantus labor, quantaque fuit difficultas sancto Andree cruci alligato, injuriis lacessito, doloribus oppresso et inter ipsas mortis angustias degenti, tale munus exercere? illud tamen munus tunc solerter obiit, prædicatoris officio ipse moriens tanta cum solitudine incubuit, ut toto biduo adstanti populo prædicare non destiterit: *cruci afflatus est, in qua pendens et Christi fidem prædicare nunquam intermitens, ad Deum migravit*. Egeas corpus Andree cruci alligaverat, ejus autem linguam non ligaverat; verbum Dei in zelantissimo hoc apostolo non erat alligatum; Doctor erat, cujus corpus cruci vinciebatur, ejus vero doctrina vinciri et ligari nequibat. *Doctorem si vinceris, doctrinam vincere non vales; lingua, non manu scribit verbum, quod nullis subjacet vinculis*. (S. Crysost.). Adversus Andream clamabat Egeas, illi crudelem minabatur mortem, eique silere imperabat; nec tamen pereximii

illius prædicatoris lingua et doctrina ligari potuit; in cruce tamquam in apostolatus sui cathedra, per duos dies continuos, magno cum spiritus fervore, populis prædicavit: *interim ipse prædicabat, et sic vivit duobus diebus*. Crux, cui alligatus est Christus, fuit cathedra, in qua efficacissimam habuit concionem, quam ad extremum usque vite terminum protraxit; eo ipso enim, quo sua finem fecit concioni, dicens: *consummatum est, ipse inclinato capite emisit spiritum*. O mirabile et divinum concionatorem, qui tunc solum cessat prædicare, cum vivere desinit! Possetne inveniri aliquis ei similis? Occurreretne, qui eum imitetur? Unus nobis sese offert Andreas, qui in cruce simul cum Christo prædicavit, et qui concionem suam usque ad extremum vite sue terminum protelavit. Andreas *crucifixus crucifixum prædicabat*, inquit S. Chrysostomus; atque Christum crucifixum Andreas crucifixus prædicare non destitit, donec animam emisit. De S. Hieronymo, acerrimo hæreticorum impugnatore fertur, quod non solum fortissimis et solidissimis eos rationibus, verum et mordacibus illos verbis insectaretur; cum autem ipsi minis eum terrere pertentarent, respondit strenuus hic Christi athleta, quod etsi ipsi linguam præscinderent, adhuc præcisâ lingua adversus eos balbutiendo clamaret: *licet hydra sibilet, victorque Simon incendia jactet, nunquam meum, juvante Christo, silebit eloquium; etiam præcisâ lingua balbutiet* (præf. in Esdr.). Eodem prorsus modo, S. Andreas cruci alligatus Christum crucifixum populo prædicabat, et licet Ægeas ei minas intenteret, eumque variis modis a prædicatione arcere conaretur, zelantissimus tamen ille Christi apostolus, lingua jam inanima et quasi vite experte, adstantibus balbutiendo prædicat, nec concionari cessavit, donec animam efflavit. Cognoscitur, quantæ virtutis et efficacæ sint verba prædicatorum, per fructus uberes quos faciunt, seu per animas errantes, quas in viam salutis adducunt: *manifestatur virtus prædicantium, ubi surgit seges animarum* (S. Greg. lib. 6 in regist.). Andreas autem in cruce prædicans, unus exitit ex his concionatoribus, qui potentes sunt opere et sermone; innumeri enim ex ejus auditoribus a via sua pessima conversi

clamare cœperunt: *Innocens ejus sanguis sine causa damnatur*. Non fuit Andreas ex his concionatoribus, qui, Deo ita disponente, post multos exantlatos labores, ne minimum quidem concionum suarum fructum sensibiliter agnoscerent; ipse enim fructuosius laboravit, dum unica concione, quam in cruce habuit, gloriosum viginti duorum millium fidelium semen Christo protulit. D. Augustinus ait, quod *unusquisque Evangelii prædicator ita debet in Ecclesia laborare, ut defuncto fratri, hoc est Christo, suscitet semen*: sanctus autem Andreas ferventibus suis prædicationibus in Scythia, in Judæa et aliis pluribus locis gloriosum fratri et Domino suo Christo semen suscitaverat, seu innumeros ad veram ejus fidem infideles converterat; tandem, antequam exiret de hoc mundo, in crucem, velut in cathedram magistralem ascendit, in qua tanta virtute, tantaque efficacia concionatus est, ut viginti duo hominum millia ad Christi fidem converterit. O prædicatorem angelis et hominibus mirabilem! quis audivit unquam tale, aut quis vidit huic simile? Andreas cruci alligatus, in tenebris et quasi in umbra mortis sedens, prædicare non cessat; mortis dolores patitur et concionatur, animam exhalat et verbum Dei disseminat, vita cadit, et vitam spiritualem pluribus communicat! O mirandum animarum pastorem! cui optime congruunt verba S. Augustini de S. Cypriano dicentis: *vicina corporis morte, non moriebatur in animo pastoris vigilantia pastoralis, et cura tuendi gregis. Non excutiebat ab animo diligentiam fidelissimi dispensatoris manus cruenti carnificis. Ita se martyrem cogitabat, ut esse non oblivisceretur episcopum*. Sanctus enim Andreas inter tortorum manus, et in mediis supplicii existens non oblivisceratur se esse apostolum et animarum Pastorem; meminerat commissi sibi gregis; recordabatur, quod sibi, sicut et aliis apostolis, dictum fuerat: *attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiit sanguine suo* (Act. 29, 28). Propterea summo accensus zelo, usque ad ultimum vite exitum ardentissime, studiosissime et efficacissime prædicavit. Heu! quot modo habentur concionatores, qui non solum coram

Ægea, seu coram tyrannis, vorum et coram populis verba veritatis proferre, et vitia objurgare erubescunt. Hi sunt *canes muti non valentes latrare* (Isaie 55, 10). Jamvero vae hujusmodi concionatoribus et præcipue si animarum saluti ex officio iis invigilare incumbat: *dispensatio est nobis celestis seminis injuncta, vae si non sparserimus* (in Decret. l. p. dist. 43), inquebat summus Pontifex Nicolaus, ut refertur in s. Canone: non ergo taceant predicatorum, cum impii et impietates eorum sunt redarguendæ; clament indesinenter et valde exaltent vocem suam, magnoque cum zelo populis prædicent ad instar S. Andreae, qui in cruce, ut in sui apostolatus cathedra, usque ad mortem prædicavit: *atque in ea sui ipsius sacrificium obtulit.*

II PARS.

Cruz S. Andreae fuit altare sui sacrificii.

Deus, qui dominatur a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terrarum, in testimonium supremi sui in homines dominii, ab iis omni tempore sacrificia sibi offerri postulavit: *perpetuo Deus sacrificium, non quasi indigeat, quaerit* (D. Basil. ep. 87. ad Simplic.). Tempore legis naturæ ipsi terræ fruges offerebantur; tempore legis mosaicae pecora immolabantur; et tempore legis gratiæ non fructus et bruta, nosmetipsos ipsi offerri et sacrificari postulat. Verum est, quod, quemadmodum totum quod homo est, potest et habet, a Deo omnipotente accepit, sic totum quod est, quod potest, quod habet, Deo rependat et offerat necesse est; verum nihil Deo gratius offerre potest homo, quam seipsum; hæc est victima omnium plane gratissima: *quiquid præter teipsum das, nihil curo ait Christus, quia non quaero datum tuum, sed te. Sicut non sufficeret tibi, omnibus habitis præter me, ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato* (De imit. Chr. 4, 8). Hujusmodi autem sui ipsius sacrificium omnes sancti

Deo obtulerunt; S. Andreas autem modo quodam mirabiliori, seipsum Deo in crucis altari sacrificavit; de illo enim sancta canit Ecclesia, quod *homo Dei ducebatur ad sacrificandum*: quo ducebatur Andreas, ut suum offerret sacrificium? ad crucis patibulum: hoc erat altare, in quo sacrificaturus erat. Quæ erat victima, ad quam in crucis altari sacrificandum ducebatur? ipse erat hæc victima: non enim tauros, vitulos, boves, vel oves fetas, sed seipsum Deo sacrificavit; ipse namque ascendit in crucem, ut esset simul sacerdos et victima: fuit quidem sacerdos, quia Deo gratum obtulit sacrificium; fuit etiam victima, quia seipsum in crucis altari Deo in sacrificium obtulit, et pro illius gloria immolari voluit. Christus Dominus in hunc mundum veniens novit, quod vetera illa bonum, et aliorum pecorum sacrificia suo non placerent Patri; ideo ab illis abstinens, ut ei gratum et placabile offerret sacrificium, seipsum in holocaustum obtulit; sic enim æternum Patrem alloquitur: *hostiam et oblationem noluisti, corpus autem apstasti mihi; holocaustomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi: ecce venio, ut scilicet corpus illud, quod dedisti mihi, et me totum tibi in sacrificium offeram. Et revera tale sui ipsius sacrificium in primo sue incarnationis momento initiavit Christus, illudque consummavit in ara crucis, in qua pro totius mundi sanctificatione et salute sanguinolentum sui ipsius sacrificium obtulit: sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel* (Heb. 10, 10). O quantum fuit hoc sacrificium! O quam grata extitit hæc victima! heu! quis mirabile hoc sacrificium imitari valebit? Andreas quidem, qui non terræ fructus, non pecora, non exterarum victimas, sed semetipsum Deo in sacrificium obtulit. Audite miranda istius sacrificii verba, qui a longe crucem videns clamat: *suscipe me, o bona cruz, et redde me magistro meo*; quasi diceret: o bona cruz sis, quaeso, sacrificii mei altare, in quo totus Deo meo immoler, totusque in ejus gloriam sacrificer. Ex D. Augustino in omni sacrificio attendendum est, cui offeratur, quid offeratur, et a quo offeratur. Attendendum cui offeratur; quia sacrificia sunt cultus, non hominibus, vel angelis, sed soli

supremo Numini debiti: *sacrificium certe nullus hominum est, qui audeat dicere deberi, nisi Deo soli* (de Civ. D. 10, 4). Videndum *quid offeratur*: in nova enim lege non tam nostra, quam nos ipsos Deo offerre debemus: *placere non poterit quidquid dederis, te non oblato*. Videndum *a quo offeratur*: sacrificia enim ab iniquis et peccatoribus oblata Deo, cujus infinita est puritas et sanctitas, placere nequeunt; hujusmodi hominum oblationes sunt Deo abominabiles: *sacrificia reprobantur oblationum, nisi purus et sanctus fuerit animus offerentis*. Hæc autem tria in suo sacrificio perfectissime servavit S. Andreas: illud enim non creaturis obtulit, verum Deo, seu Christo Domino, cujus divinitatem negabat Ægeas. In suo etiam sacrificio non pecuniam, non pecora, sed semetipsum Deo consecravit. Tale tandem sacrificium oblatum fuit non per hominem peccatorem, sed per ipsum Andream, qui ab omnibus agnoscebatur, ut homo justus et sanctus: *ne interficias hominem justum, Deo charum*. Igitur juxta Augustini leges perfectissimum extitit S. Andree sacrificium. Aliam nihilominus in S. Andree sacrificio animadverto circumstantiam, a qua maxime commendatur, ardentem scilicet charitatem, qua succensus, illud obtulit. Deus non tam respicit ad munera, seu ad res quæ ipsi offeruntur, quam ad offerentis cor; non tam attendit, quanti valoris sit res oblata, quam ex quanto cordis ardore et ex quanta charitate ipsi offeratur: *cor et non substantiam pensat Deus; non perpendit quantum in ejus sacrificio, sed ex quanto offeratur* (S. Bonav. serm. 2 Dom. 5 post. Pent.). In lege veteri holocausta, quæ Deo sacrificabantur, igne elementari comburebantur, et in novæ legis sacrificiis quidquid Deo offertur igne charitatis succendi debet: *Hoc solum Deus sacrificium accipit, quod flamma charitatis incendit* (S. Greg. ho. 35 in Evang.). Demiremur nunc S. Andree sacrificium, qui seipsum in crucis altari ardentissimo cum Dei amore immolavit. Dum seipsum offerebat, interioris flamma charitatis cor ejus incendebat; unde D. Bernardus ait, quod S. Andree in cruce se sacrificantis verba erant scintille, quæ ab interiori charitatis ejus incendio procedebant: *quales, in-*

quit, *scintille sunt istæ, aut a quanto incendio micant?* Idem Bernardus ait, quod cor Andree in cruce sacrificantis ardebat amore, et quod in eo erant carbones accensi, quos Christus insufflaverat: *carbones sunt ignis illius, quem de excelso Christus miserat in ossibus ejus*. O quam ardens, quantaque charitate accensus fuit S. Andree sacrificium! O christiane! memento, quod a Deo factus es sacerdos: *fecisti nos Deo nostro regnum et sacerdotes* (Apoc. 5, 10). Sacerdos es, ut teipsum, non tauros et vitulos Deo offeras: *non pecora, non vitulos, sed te totum Deo offeras sacrificium* (Chrys. ho. 32 in Joan.). Exigit a te Deus, ut ipsi offeras sacrificium non quodcumque vuleris, sed sacrificium justitiæ: *sacrificate sacrificium justitiæ* (Ps. 4). Accipisti ab eo intellectum? justum est, ut eum illi sacrifices, captivando illum omnibus fidei mysteriis a Christo revelati: *in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi* (2 Cor. 10, 5). Ab illo habes voluntatem tuam? justum est, quod eam illi sacrifices, omnibus ejus mandatis obtemperando; *melior est obedientia quam victimæ* (1 Reg. 15, 22). Corpus dedit tibi Deus? æquum est, ut illud ei sacrifices, jejuniis, vigiliis, aliisque penitentia; operibus illud mactando: *exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem* (Rom. 12). Justum est tandem, quod te totum Deo offeras; hoc est sacrificium justitiæ debitum: *sacrificate sacrificium justitiæ*. Jamvero heu! quot diis alienis non Deo suo sacrificant! alii Veneri, alii Plutoni, alii Asmodeo sua offerunt sacrificia; iniqua quidem sunt et injusta hæc sacrificia, a quibus abstinere debetis, ut vos totos summo cum charitatis ardore Deo sacrificetis ad instar S. Andree, cui crux fuit altare sui sacrificii, et *thronus suæ gloriæ*.

III PARS.

Cruz S. Andreae fuit thronus suae gloriae.

Tyrannis illudunt martyres apud Tertullianum, dicentes, quod supplicia et opprobria quae patiuntur, ipsis evadant gloriosa: *crudelitas vestra nostra gloria est.* Id potissimum exprobrare poterat S. Andreas tyranno Ægeae; iste quidem crucem paraverat, ut Andreae esset instrumentum mortis et infamiae titulus; ast revera crux ei honoris et gloriae thronus extitit, tum quia dum penderet in cruce ab astantibus plurimum honorabatur: tum quia propter mortem crucis, quam passus est, universa eum veneratur Ecclesia: tum quia propter tormenta quae in cruce pertulit, a Deo gloriose praemiatum et coronatum fuit. Ægeas cruci, quae erat praedonum supplicium, Andream afficit, ut ejus gloriam obtenebraret, eumque gravi infamiae nota inureret. Ægre patiebatur scelestus ille tyrannus, quod Andreas diis gentium illudendo, idola subvertendo, Christumque praedicando, honorem magnum magnamque sibi apud populos venerationem conciliaret; ideoque non solum in poenam, etiam in ignominiam; non solum ut eum puniret, etiam ut ejus famam denigraret, ad probrosam et infamem crucis mortem eum damnavit. Attamen tantum abest, quod iniqui hujus tyranni maligna adimpleta fuerint vota, quodque Andream cruci affixum adstans populus contempserit, quin e contra Andreas in cruce velut in throno gloriae suae existens a circumstantibus populis fuit honoratus; astantes enim, Andream venerantes, clamabant eum esse *hominem piū, hominem sanctum, hominem justum.* Ægeas Andream ad crucem damnaverat, ut suaderet populis, eum haud dubie esse impium, qui ad tam immane et vile mortis genus damnabatur; ac populus non eum impium esse censebat, imo vero illum ut hominem piissimum venerabatur: *ne interficias hominem piū, hominem justum.* O admirabilem Dei providentiam, quae res ita disposuit,

ut inde gloriam traxerit Andreas, unde ejus ignominiam sibi proponebat Ægeas! *Quae est ista rerum et quam stupenda diversitas: unum et idem poenae secum causam portat et gloriae?* (Euseb. Em. ser. de S. Rom.). Stupendum quidem est et portentosum, quod crux, cui alligatus fuit Andreas, ei instrumentum poenae et causa gloriae simul extiterit; poenam passus est in cruce, et gloriam adeptus est in cruce; in eadem cruce simul patiebatur et honorabatur; inclytus ille martyr in cruce ab Ægea puniebatur, et itidem a circumstantibus honore afficiebatur; crux sui instrumentum supplicii, suaeque gloriae thronus simul existebat. Divus Paulus suam omnem gloriam in cruce constituebat: *mihi absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi* (Gal. 6, 4). Quae verba expendens divus Anselmus ait, quod nec in sapientia, nec in potestate, nec in majestate Jesu Christi gloriabatur apostolus, sed in cruce: *mihi absit gloriari in potentia Christi, vel in majestate, seu in potestate, sed in cruce.* Quid? an nefas est Paulo gloriari in sapientia Christi, qua illustratus, Doctor gentium est constitutus? aut in potentia, qua confortatus tot miracula edidit; aut in majestate, qua sublimatus, a magnatibus et mundi sapientibus fuit honoratus? absit, longe sit a me, inquit Apostolus, in istis gloriari; major mea gloria est pro Christo cruci alligari, crucisque ignominiam pati. *Nihil sibi gloriosus putat, quam Christi portare opprobrium* (S. Bern. ser. 25 in Cant.). O Paule! ut quid tam de cruce gloriaris? de cruce et in cruce gloriatur, quia nihil homini christiano gloriosius quam crucis dominicae contumelia; nulla major ratio gloriandi quam pro Christi amore pati et crucem portare: *gloriatio gloriationum est crux.* Quod quidem verissimum esse comprobatur in D. Andrea, cui crux eminentissimum gloriae et honoris thronus extitit: si enim in regum purpura, vel inter saeculi divitias et delicias mortuus esset Andreas, jam de illo forte nec audiretur quidquam apud homines et oblivioni traditus esset tanquam mortuus a corde; quia vero in cruce pro Christo valenter mortem obiit, Ecclesia solemne in ejus honorem festum instituit; coram ejus reliquiis genua

flectunt reges et principes; ejus merita toto celebrantur orbe, illum cuncti venerantur fideles, et ut loquitur sanctus Bernardus: *crucis amatorem venerantur, quicumque sunt servi crucis*. Crux tandem est ei gloriatio gloriationum et gloriæ thronus: *gloriatio gloriationum est crux*. Christus Dominus morti proximus clarificari et glorificari postulavit a Patre: *Pater, venit hora, clarifica filium tuum* (Joan. 17). Quomodo tunc Pater æternus Filium clarificavit? eum clarificavit, cum cruci affigi permisit: *clarificat Patrem Filium; quomodo? suffigitur cruci* (S. Hil. 1. 3 de Trin.). Cum maledicitur, conspuitur, alapis percutitur et in cruce moritur Christus, maxima hæc est ejus gloria, tum quia per mortem crucis gloria et honore decoratus fuit in hoc mundo; tum quia per crucis mortem, quam passus est, gloriam immensam et coronam immarcescibilem sui comparavit in cælo: *videmus Jesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum* (Heb. 2, 9). Iisdem autem ferme titulis crux sancto Andreae thronus gloriæ extitit; propter passionem ejus crucis multo honore affectus est in terra et gloriosam assectus est coronam in cælo; unde, ut ait S. Bernardus, Andreas populum eum a crucis morte liberare volentem prohibuit, timens ne crucis gloriam et coronam in cælo sibi præparatam perderet: *prohibuit eos, ne non coronaretur* (ser. 1 S. And.). O quam gloriosa sancto Andreae crux extitit, in qua stans a circumstantibus fuit honoratus, qua meruit, ut eum Ecclesia religiosissime veneraretur, et per quam in cælum ascendere et in eo gloriose coronari valuit! crux ipsi vere thronus gloriæ extitit. O utinam non in divitiis, aut mundi dignitatibus, sed in Christi cruce nostram inquireremus gloriam! utinam crucem viriliter portaremus, omneque mortificationum genus sectaremus, ut coronam gloriæ adipisci mereremur! pro Christo constanter patiamur cum Andrea, ut cum ipso æternæ beatitudinis coronam consequamur. Imitamini Andream, si glorificari cupitis cum Andrea. Si tanta, quæ passus est, supplicia vos terreant, saltem in aliquo pœnarum ejus efficiamini participes; si crucis patibulum ascendere non valeatis, cum ipso saltem jejunate, injurias inimicis condonate, et propter Jesu crucifixi amorem

alicui mentis, vel corporis mortificationi insistite: *inveniamur vel in exiguo committentes passioni ejus*. Dices forte, quod Andreas erat apostolus, quodque tuæ potestatis non est, id omne peragere, quod perfecere Apostoli, qui Christi amici fuere, gratisque abundantioribus irrorari meruere. Jamvero si non in omnibus, saltem in aliquo imitare Andream; vel, ut monet sanctus Bernardus, si quod fecit Andreas, facere non valeas, fac bona, quæ a multis consodalibus et amicis tuis fieri vides. *Si dicis, Andream apostolum esse, nec posse te, qui pusillus es, ejus sequi vestigia: pudeat vel eos qui tecum sunt, non imitari* (ser. 1 S. And.). Vides multos ex amicis, aut ex contributibus tuis, qui orationi vacant, jejuniis corpora sua exsiccant, terrena omnia despiciunt, omnique mortificationem generi insistent; *pudeat eos non imitari*. Tales saltem imitari conemini, ut æternam beatitudinem consequi valeatis. Amen.

DE SANCTO FRANCISCO XAVERIO

CONCIO PRIMA.

Abundetis in omne opus bonum (2 Cor. 19, 8).

Talis morum est corruptio, tantaque hominum perversitas, ut quamplurimi malis, paucissimi vero bonis operibus incumbant, tot sunt, qui se peccati coinquant, tot qui iniquis vacant operibus, ut omnia pene vitia mundum inundare asserat Oseas Propheta: *maledictum, et mendacium, et homicidium, et furtum, et adulterium inundaverunt*; tam paucos etiam reperire est, qui bonis se dedant operibus, ut ne unum quidem agnoscat Vates regius, qui bonorum operum exercitio indulgeat: *non est qui faciat bonum, non est usque ad unum* (Ps. 13, 2). Omne hominum genus lustrare, ut qui bonis et qui malis va-